

Amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) kifejlett egyed szőlőlevélén
(Bácskisszőlő; fotó: Dér Zsófia)

A Megyei MgSZH Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságok

Megyei MGSZH	Cím	Telefon	Fax
MgSZH Központ	1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.	1 309-1000	1 246-2942
Bács-Kiskun	6001 Kecskemét, Halasi út 36.	76/502-450	76/328-677
Baranya	7634 Pécs, Kodó dűlő 1.	72/552-240	72/255-527
Békés	5602 Békéscsaba, Szarvasi út 79/1.	66/529-270	66/529-265
Borsod-Abaúj-Zemplén	3501 Miskolc, Blaskovics út 24.	46/503-400	46/503-404
Csongrád	6800 Hódmezővásárhely, Rárósi út 110.	62/535-740	62/246-036
Fejér	2481 Velence, Ország út 23.	22/589-210	22/589-211
Főváros és Pest	2100 Gödöllő, Kotlán Sándor út 3.	28/512-440	28/512-460
Győr-Moson-Sopron	9018 Győr, Arató út 5.	96/529-330	96/412-346
Hajdú-Bihar	4032 Debrecen, Böszörményi út 146.	52/525-925	52/417-613
Heves	3300 Eger, Szövetkezet út 6.	36/510-950	36/510-970
Jász-Nagykun-Szolnok	5000 Szolnok, Vízpart krt. 32.	56/516-810	56/516-812
Komárom-Esztergom	2891 Tata, Új út 17.	34/586-820	34/586-840
Nógrád	2662 Balassagyarmat, Mártírok útja 78.	35/501-370	35/501-371
Somogy	7401 Kaposvár, Guba Sándor út 20.	82/528-720	82/312-321
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4400 Nyíregyháza, Kótaji út 33.	42/508-450	42/508-470
Tolna	7100 Szekszárd, Keselyűsi út 7.	74/528-030	74/528-033
Vas	9762 Tanakajd, Ambróczy sétány 2.	94/577-410	94/377-160
Veszprém	8229 Csopak, Kishegyi út 13.	87/555-320	87/446-667
Zala	8900 Zalaegerszeg, Kinizsi út 81.	92/550-160	92/311-054

NÖVÉNY-EGÉSZSÉGÜGYI INFORMÁCIÓS OLDALAK

MEZŐGAZDASÁGI SZAKIGAZGATÁSI HIVATAL KÖZPONT NÖVÉNY-, TALAJ- ÉS AGRÁRKÖRNYEZET-VÉDELMI IGAZGATÓSÁG
NÖVÉNY-EGÉSZSÉGÜGYI OSZTÁLY

Amerikai szőlőkabóca *Scaphoideus titanus* Ball

Milyen veszélyt jelent a kártevő?

A kártevő a szőlő arany színű sárgaság (Flavescence dorée, FD) fitoplazmának a terjesztője (specifikus vektora), amely az Európai Unió tagállamai területén előforduló zárlati károsítónak minősül. A fitoplazma járványszerű terjedése jelentős gazdasági kárt okoz a szőlő ültetvényekben, napjainkban a szőlő legsúlyosabb betegségeinek számát Európában. Az amerikai szőlőkabóca viszont nem minősül zárlati károsítónak.

Amerikai szőlőkabóca
(*Scaphoideus titanus* Ball)
kifejlett egyede (fotó: Dér Zsófia)

Milyen tünetek utalnak a jelenlétére?

A kabóca a szőlő levélfonákán a tápanyagot szállító háncsszövetből veszi fel a tápanyagot, ezáltal a levelek barnulnak, a levéllemezen sárgás ill. vöröses, erek által határolt szögletes foltok keletkeznek, melyek később megbarnulnak (nekrotizálódnak). A tünet leggyakrabban a levél szélén jelentkezik. Szívogatásával közvetlenül csak tömeges megjelenése esetén okoz gazdasági kárt.

Amerikai szőlőkabóca
(*Scaphoideus titanus* Ball)
levedlett lárvabőre (fotó: Zsolnai Balázs)

Szőlő arany színű sárgaság
(Flavescence dorée) fitoplazma
tünete kékszőlő fajtán
(Piemont, Olaszország; fotó: Dér Zsófia)

**Amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*)
kifejlett egyede szőlőlevélen**
(Bácsszőlős; fotó: Dér Zsófia)

**Amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*)
levedlett lárvabőröi a szőlőlevél fonákán**
(Piemont, Olaszország; fotó: Dér Zsófia)

Hol fordul elő és milyen növényeket károsít?

A *S. titanus* őshazája Észak-Amerika (USA, Kanada). A fajt Európában először Franciaországban (1960) találták meg, majd Olaszországban (1964), Svájcban (1968), Szlovéniában (1987), Spanyolországban (1997) és Portugáliában (2001). A közelmúltban két szomszédos országban, Szerbiában (2004) és Ausztriában (2005) is felfigyeltek a jelenlétére. Magyarországon először 2006-ban észlelték az előfordulását (Zala, Somogy, Bács-Kiskun megye). A kabóccával együtt több országban magát a fitoplazmát is azonosították (Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Szerbia és Svájc).

Az amerikai szőlőkabóca Európában kizárólag termesztett szőlőn (*Vitis vinifera*) él és táplálkozik. Őshazájában a termesztett szőlőn kívül számos fás és lágyszárú növényen is előfordulhat. Ilyenek az amerikai szőlőfajok (*Vitis riparia*, *V. labrusca*), vadszőlő (*Parthenocissus quinquefolia*), galagonya fajok (*Crataegus* spp.), fűz fajok (*Salix* spp.), Virginiai boróka (*Juniperus virginiana*), szil fajok (*Ulmus* spp.), kőris fajok (*Fraxinus* spp.), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*), vadsóska fajok (*Rumex* sp.), fehér here (*Trifolium repens*).

Hogyan terjed?

Az amerikai szőlőkabóca egynemzedékes faj, tojás alakban, a szőlővesszők kérge alatt telel át. Olasz és francia adatok alapján a lárvák kelése időjárástól függően elhúzódó, május közepétől egészen július első dekádjáig tarthat. A lárvák és a nimfák főleg a hajtások alsó leveleinek fonákán tartózkodnak, közel azokhoz a vesszőkhöz, ahová a nőtények tojásait lerakták. A kifejlett egyedek július elejétől-közepétől jelennek meg - először a hímek, később a nőtények - és egészen szeptember végéig, október elejéig jelen vannak. A rajzás-csúcs időjárástól függően július vége-augusztus közepe közötti időszakra esik. A nőtények tojásaikat a kétéves vesszők kérge alá rakják le.

**Amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*)
kifejlett egyede szőlőlevélen**
(Bácsszőlős; fotó: Dér Zsófia)

Mit tesz a hatóság?

A károsító terjedésének nyomonkövetése érdekében a szaporító anyagot előállító szőlőültetvényekben sárga ragadós szín csapdák kihelyezésével rendszeres hatósági felderítés végez.

Azon ültetvényekben ahol az Amerikai szőlőkabóca előfordul a tulajdonos részére előírja a rendszeres vegyszeres védekezést. Az Amerikai szőlőkabóccával fertőzött ültetvényből a fitoplazma kimutatására szűrőpróbaszerű mintavételezés alapján laboratóriumi vizsgálat történik.

Mit tegyen a termelő?

Az Amerikai szőlőkabóca előrejelzése sárga ragadós színcsapdákkal történhet, melyeket július elején kell kihelyezni a szőlőültetvényekbe. A kártevő ellen viszonylag könnyen lehet rovarölő-szeres kezelésekkel védekezni. A kémiai védekezés a vektor lárvái ellen irányul, a kabóca fejlődésétől függően június elején-közepén célszerű az első kezelést elvégezni kontakt rovarölő szerrel (pl. cipermetrin, bifentrin, lambda-cihalotrin), majd 10-15 nap múlva meg kell ismételni. A környező, elsősorban műveletlen vagy elhanyagolt ültetvényekből betelepülő imágók visszaszorítására egy harmadik kezelés is javasolt, az utolsó lárvák elleni kezelés után 15-30 nappal.

**Szőlő arany színű sárgaság (*Flavescence doree*)
fitoplazma tünet kékszőlőfajtán**
(Piemont, Olaszország; fotó: Zsolnai Balázs)

A rendszeres növényvédelemben részesített ültetvényekben kisebb az esélye az amerikai szőlőkabóca felszaporodásának. A tél végi met-széssel eltávolított vesszőket melyekben a tojások áttelelhetnek célszerű elégetni. Az elhanyagolt ültetvények viszont veszélyforrást jelentenek. A kártevő elleni biológiai védekezés egyenlőre nem megoldott.

**Szőlő arany színű sárgaság (*Flavescence doree*)
fitoplazma tünet fehér szőlőfajtán**
(Piemont, Olaszország; fotó: Zsolnai Balázs)

**Szőlő arany színű sárgaság (*Flavescence doree*)
fitoplazma következtében elszáradt szőlőfürt**
(Piemont, Olaszország; fotó: Dér Zsófia)